

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/4/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414204353
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6414204353.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a z členov senátu JUDr. Petra Kvietka a JUDr. Petra Priehodu v právnej veci navrhovateľky J. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. M. č. XX, XXX XX K., právne zastúpenej JUDr. Luciou Luptákovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom ČSA 198/31, 967 01 Kremnica, proti odporcovi M. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. M. č. XX, XXX XX K., v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému P. W., nar. XX. XX. XXXX, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny A. M., na čas po rozvode, na základe odvolania odporcu proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 9P/33/2014-62 zo dňa 27. 01. 2015 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Účastníci n e m a j ú právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 27. 01. 2015 manželstvo účastníkov uzavreté dňa XX. XX. XXXX v D. N. S., zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu D. N. S., vo zväzku XX, ročníku XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XX, rozviedol (prvý výrok). Maloletého P. W., nar. XX. XX. XXXX (ďalej aj „maloletý“, resp. „maloleté dieťa“) zveril do striedanej osobnej starostlivosti matky (ďalej len „navrhovateľka“) a otca (ďalej len „odporca“) s tým, že každý párny kalendárny týždeň v mesiaci osobnú starostlivosť o maloletého bude zabezpečovať navrhovateľka a každý nepárny kalendárny týždeň v mesiaci osobnú starostlivosť o maloleté dieťa bude zabezpečovať odporca (druhý výrok). Navrhovateľka si maloletého prevezme v nedeľu predchádzajúcu párnemu kalendárnemu týždňu v mesiaci o 19.00 hod. v bydlisku odporcu a navrhovateľka maloleté dieťa odovzdá odporcovi v nedeľu párneho kalendárneho týždňa o 19.00 hod. v mieste svojho bydliska (tretí výrok). Zároveň odporcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným sumou 40 Eur mesačne, počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky (štvrtý výrok). Ďalej konštatoval, že obaja rodičia zastupujú maloleté dieťa ako zákonní zástupcovia a spravujú jeho majetok na čas po rozvode (piaty výrok). O náhrade trov prvostupňového konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (šiesty výrok).

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že medzi navrhovateľkou a odporcom pretrvávajú vážne názorové nezhody. Ich manželstvo je nefunkčné. Síce žijú v spoločnej domácnosti, avšak spoločne nehospodária, každý z nich vedie samostatný spôsob života, intímne spolu nežijú. Zo strany navrhovateľky došlo k úplnému citovému odcudzeniu sa voči odporcovi. Podľa názoru okresného súdu ide o formálne manželstvo a nie je žiaden reálny predpoklad na obnovenie manželského spolužitia, pričom rozvod manželstva nie je ani v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa. Okresný súd zistil, že príčinami rozvratu manželstva sú: rozdielne názory účastníkov na spôsob života, na životné priority, vedenie domácnosti.

Okresný súd zveril maloletého P. na čas po rozvode do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Vzal do úvahy vek maloletého (X rokov), zachovanie silnej citovej väzby k obom rodičom a ich schopnosť poskytnúť mu náležitú starostlivosť i do budúca (vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku znalkyne z odboru psychológie, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých V.. R. P. č. 18/2014).

Okresný súd zistil, že navrhovateľka má príjem od zamestnávateľa E., s.r.o. K. vo výške 240 Eur mesačne. Odporca je samostatne zárobkovo činnou osobou. Svoj príjem deklaroval na základe mandátnej zmluvy uzavretej s mandantom X. B. W. B., a.s., a to vo výške 800 Eur.

Pri určení vyživovacej povinnosti odporcu k maloletému súd prihliadol na rozdiel medzi príjmami navrhovateľky a odporcu, na ďalšie zákonné vyživovacie povinnosti navrhovateľky k dvom nezaopatreným deťom, potreby maloletého dieťaťa, ako aj schopnosti a možnosti odporcu.

O náhrade trov prvostupňového konania súd rozhodol podľa ust. § 144 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Proti rozsudku okresného súdu podal odporca v zákonnej lehote odvolanie. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že okrem intímneho života je jeho manželstvo s navrhovateľkou funkčné, pretože žijú v spoločnej domácnosti, spoločne hospodária, podieľajú sa na výchove maloletého dieťaťa, nemajú iných partnerov a nevedú ani iný samostatný spôsob života. Poukázal na závery znaleckého dokazovania, z ktorých vyplýva citová fixácia maloletého na oboch rodičov. Podľa jeho názoru závery, znaleckého posudku neboli okresným súdom dostatočne zohľadnené, i keď pravdivo, nezaujato a objektívne opisovali psychologické profily osobností účastníkov konania, citové väzby maloletého dieťaťa na obidvoch rodičov. Uviedol, že bolo porušené právo maloletého byť vypočutý, keďže jeho názoru, objektívne zistenému v znaleckom posudku, okresný súd nevenoval náležitú pozornosť. Okresný súd vykonal výsluch svedkyne maloletej dcéry navrhovateľky, ktorá s nimi nežije v spoločnej domácnosti a jej tvrdenia sa nezakladali na pravde, boli účelové a to zastať sa navrhovateľky. Podľa jeho názoru, ich manželstvo nie je vážne a trvalo rozvrátené a rozvod spôsobí psychickú polytraumu maloletému dieťaťu, čo môže viesť k defektnému vývoju jeho osobnosti a je proti jeho záujmom.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporcu žiadala rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že s odporcom žijú v spoločnej domácnosti, pretože odporca nie je ochotný sa vysťahovať z nehnuteľnosti, ktorej je výlučnou vlastníčkou. Medzi nimi dochádza k rôznym konfliktným situáciám. Nie je pravdivé tvrdenie odporcu, že spoločne hospodária. Od januára 2013 do februára 2014 odporca nepracoval, bol bez finančných prostriedkov, neprispieval na chod domácnosti, čo negatívne ovplyvnilo ich finančnú situáciu. Odporca začal pracovať len od 15. 02. 2014, avšak na domácnosť jej prispel až v júni 2014 sumou 200 Eur. Poukázala na to, že nemajú spoločný domáci rozpočet, nekomunikujú spolu o finančných prostriedkoch, ona uhrádza výdavky súvisiace s chodom domácnosti, s potrebami maloletých detí. Intímne sa spoločne nestýkajú jeden a pol roka. Medzi nimi prebieha len minimálna komunikácia, a to ohľadne technického zabezpečenia starostlivosti o maloletého. Nemajú spoločné záujmy, nedokážu sa dohodnúť na výchove maloletého, ani spoločne komunikovať. Medzi nimi dochádza k hádkam, dokonca došlo zo strany odporcu i k fyzickému útoku voči nej, čo je riešené v priestupkovom konaní pred Okresným úradom v Žiari nad Hronom. Podľa jej názoru, manželstvo neposkytuje vhodné prostredie pre zdravý psychický vývoj detí. Odporca je voči nej vo vzťahu nadradenosti, neustále znižuje jej sebahodnotenie, nie je akceptovaná ako partnerka, ani ako matka. Je v neustálom psychickom strese a je nevhodným mužským vzorom i pre jej dcéry. Chce začať nový život, bez zbytočných stresov z partnerského života a vytvoriť harmonické prostredie pre seba a život svojich detí. Podľa nej, by si odporca mal nájsť vhodné bývanie a začať sa podieľať na výchove maloletého formou striedavej osobnej starostlivosti. Uviedla, že svedkyňa P. M. poskytla objektívne informácie o manželstve účastníkov a až v septembri roku 2014 sa odsťahovala k svojmu biologickému otcovi (po jej výsluchu pred súdom), pretože nevedela žiť s odporcom v jednej domácnosti. Maloletý bol vypočutý primeraným spôsobom pred znalkyňou, a preto by bol jeho názor ohľadne rozvodu rodičov irelevantný.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1, 2 písm. a) O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. a odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil z nasledovných dôvodov:

Podľa ustanovenia § 22 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „ZR“), k zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

Podľa ustanovenia § 23 ods. 1, 2, 3 ZR, súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem maloletých detí. Súd pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihliada na porušenie povinností manželov podľa § 18 a 19.

Podľa ustanovenia § 113 ods. 1 O. s. p., s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode.

Podľa ustanovenia § 24 ods. 1, 2 ZR, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného. Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 6 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

Manželstvo je možné rozviesť len vtedy, ak vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Pri rozhodovaní o rozvode musí súd vždy prihliadnuť na záujem maloletých detí. Z tohto vyplýva, že zákon neviaže možnosť rozvodu manželstva na jednotlivé, v zákone konkrétne vypočítané dôvody, ale ako jediný dôvod uvádza vážny a trvalý rozvrat vzájomných vzťahov medzi manželmi. Zákon o rodine sa neuspokojuje s akýmkoľvek rozvratom, ale vyžaduje určitý kvalifikovaný stupeň rozvratu medzi manželmi. Rozvrat medzi manželmi teda musí byť vážny a trvalý, čo znamená, že trvá dlhší čas a trvale znemožňuje manželom vytvárať zdravé rodinné prostredie. Intenzitu rozvratu je treba posudzovať aj z toho hľadiska, či si ešte manželstvo môže plniť svoj účel a či od manželov možno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Teda aj v prípade, ak súd zistí, že vzájomné vzťahy medzi manželmi sú vážne a trvale rozvrátené, avšak je ešte predpoklad pre to, že ich manželstvo si v budúcnosti môže plniť svoj účel, musí návrh na rozvod manželstva zamietnuť.

Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že okresný súd náležite zistil skutkový stav a na základe neho rozhodol vecne správne, pričom zohľadnil všetky vyššie uvedené zákonné aspekty.

Odvolací súd zhodne s názorom okresného súdu dospel k záveru, že zákonné podmienky pre rozvod manželstva sú v danom prípade splnené. Síce účastníci žijú v spoločnej domácnosti, avšak spolu nehospodária (odporca sporadicky prispieva na chod domácnosti), nezabezpečujú výchovu maloletého dieťaťa v pokojnom, harmonickom prostredí s poukazom na to, že medzi navrhovateľkou a odporcom dochádza dlhodobo ku konfliktným situáciám, a to i pred maloletým dieťaťom. Maloleté dieťa vyrastá v stresovom prostredí vyvolávanom konfliktmi rodičov, čo negatívne pôsobí na zdravý vývoj maloletého dieťaťa. Zároveň manželstvo účastníkov si neplní svoju biologickú funkciu. Podľa názoru odvolacieho súdu v manželstve účastníkov existuje kvalifikovaný rozvrat z titulu, že vzťahy medzi manželmi sú vážne a trvalo rozvrátené.

Hoci odporca nesúhlasil s rozvodom (v odvolaní namietal, že účastníci nemajú iných partnerov a žijú v spoločnej domácnosti), avšak v priebehu prvostupňového konania bolo jednoznačne preukázané,

že navrhovateľka s odporcom z dôvodu rozdielnosti povahových vlastností, spôsobu života, záujmov, citového odcudzenia navrhovateľky voči odporcovi, nedokáza vytvoriť zdravé rodinné prostredie, v ktorom by vzájomne rešpektovali svoje práva a povinnosti, správali sa k sebe ohľaduplne, taktne, mali porozumenie pre vzájomné potreby a záujmy, aby rozpory sa snažili preklenúť vzájomnou dohodou, t. j. aby sa usilovali vytvoriť priaznivé podmienky pre realizáciu všetkých členov rodiny.

Odvolačný súd mal preukázané, že navrhovateľka s odporcom nevytvárajú zdravé prostredie a priaznivé podmienky pre realizáciu všetkých členov rodiny a v danom prípade nie sú predpoklady pre to, aby si manželstvo účastníkov mohlo v budúcnosti plniť svoj účel. Rozvod manželstva nie je v rozpore so záujmami maloletého, naopak, po rozvode manželstva navrhovateľka a odporca môžu osobitne vytvoriť pre maloleté dieťa vhodné podmienky (bezkonfliktné) pre jeho všestranný vývoj.

Pretože s konaním o rozvod manželstva je ex lege spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode (§ 113 ods. 1 O. s. p.), okresný súd zveril maloletého P. na čas po rozvode do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

Odvolačný súd z obsahu spisu zistil, že v prejednávannej veci boli splnené podmienky pre zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, pretože je to v jeho záujme a zároveň tým budú lepšie zabezpečené jeho potreby.

Okresný súd pri úprave rodičovských práv a povinností k maloletému P. na čas po rozvode správne zohľadnil i závery zistené zo znaleckého posudku znalkyne v odbore: Psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých, poradenská psychológia, V. R. P., č. 18/2014 zo dňa 24. 11. 2014 (prílohou obálka č.l. 52 spisu). Z uvedeného znaleckého posudku vyplýva, že je potrebné vyvažovať výchovné pôsobenie oboch rodičov, pretože zverením maloletého do osobnej starostlivosti navrhovateľky by sa prehĺbovala fixácia na ňu (jej vplyv toho času pôsobí na neho regresne, nevytvára podmienky pre rozvoj mužského správania). Zverením maloletého do osobnej starostlivosti odporcu by znamenalo radikálnejšie prerušenie väzieb na navrhovateľku, čo by vytváralo nepredvídateľné citové reakcie maloletého.

Ďalej preskúmaním veci odvolací súd zistil, že okresný súd pri rozhodovaní o výživnom pre maloletého, adekvátnym spôsobom zohľadnil rozdielne zárobkové pomery navrhovateľky a odporcu, potreby maloletého, možnosti a schopnosti odporcu prispievať na jeho výživu výživným v období, v ktorom bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o neho navrhovateľka.

V súvislosti s odvolacou námietkou odporcu týkajúceho sa porušenia práv maloletého vyjadriť svoj názor v súdnom konaní, odvolací súd konštatuje, že ani táto námietka nie je opodstatnená, keďže maloletý vyjadril svoj názor k citovému vzťahu k oboj rodičom v rámci znaleckého dokazovania, kde boli vzhľadom na profesionálny prístup a prostredie vytvorené vhodnejšie podmienky na to, aby maloletý prezentoval svoje pocity a eventuálne potreby. Preto vzhľadom na nízky vek maloletého (X rokov) by už bolo nadbytočné traumatizovať ho výsluchom na pojednávaní. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že maloletý si aktuálne ani neuvedomuje situáciu rozpadu rodinného prostredia.

Zároveň odvolací súd zdôrazňuje, že záujmy maloletého boli v súdnom konaní adekvátnym spôsobom chránené súdom ustanoveným kolíznym opatrovníkom (Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny A.C.).

Odvolačný súd konštatuje, že okresný súd pri náhrade trov prvostupňového konania správne aplikoval ustanovenie § 144 O.s.p..

Z uvedeného dôvodu potom odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 144 O. s. p., z ktorého vyplýva, že v konaní o rozvod manželstva účastníci nemajú v zásade právo na náhradu trov konania. Súd im môže priznať náhradu trov konania, ak to odôvodňujú okolnosti prípadu, alebo pomery účastníkov. Odvolací súd však v tomto prípade (rovnako ako okresný súd) nezistil existenciu podmienok pre priznanie trov konania, a preto rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.